Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Suur-Ameerika 1,
Tallinn 10122
info@mkm.ee

Selgitustaotlus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile (MKM-le)

Teema: Fermi Energia AS kavandatava tuumaelektrijaama projekti finantseerimismudeli ja sellega seotud õiguslike eelduste selgitamine

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile

Avaliku teabe seaduse § 6, § 36 ning märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduse alusel palun selgitada Fermi Energia AS kavandatava tuumaelektrijaama projekti finantseerimisega seotud asjaolusid.

Avalikkusele kättesaadava teabe põhjal on Fermi Energia AS seni rahastanud tuumajaama ettevalmistavaid tegevusi peamiselt erakapitali kaasamise kaudu ning teatanud vajadusest kasutada projekti realiseerimiseks riiklikke riskijagamise või toetuse mehhanisme, sealhulgas hinnavahelepingu (*Contract for Difference -CfD*) skeemi. Samal ajal toimub riigi eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise menetlus, mille käigus tehakse olulisi otsuseid võimaliku tuumajaama asukoha ja tehniliste eelduste kohta.

Palun selgitada järgmisi küsimusi.

1. Projekti finantseerimine

1. Kas MKM-ile või riigi eriplaneeringu menetluse korraldajale on Fermi Energia AS esitanud kavandatava tuumajaama äriplaani koos selle finantseerimiskavaga?
2. Milline on MKM-le teadaolev kavandatav omakapitali, laenukapitali ja võimalike riiklike toetuste osakaal projekti finantseerimisel?
3. Kas MKM-le on teada konkreetseid strateegilisi või institutsionaalseid investoreid, kes on väljendanud valmisolekut investeerida tuumajaama ehitusfaasi?
4. Kas ministeerium on hinnanud Fermi Energia AS-i või projektiarendaja võimekust kaasata 4-6 miljardi euro suurusjärgus investeering ilma riigi otsese finantsosaluse või garantiideta?

2. Riigi võimalik toetus

5. Kas ministeerium on kaalunud lisaks hinnavahelepingule teisi riigiabi meetmeid nagu riigigarantii, soodustingimustel madala intressiga (riiklik) laen; riigi investeering omakapitali, investeeringu toetus investeering või muu riskigarantii?
6. Kas ministeerium saab kinnitada, milliseid teisi riigiabi meetmeid Fermi Energia tuumajaama projekti puhul edaspidi kaalutakse?
7. Kas ministeerium on kaalunud milline võiks olla kavandatavate meetmete maksimaalne rahaline kohustus Eesti maksumaksjale ja elektritarbijale?
8. Kui riik toetab Fermi Energia tuumajaama hinnavahelepingu CfD kaudu, siis kas on hinnatud mitu eurot aastas maksaks see toetus hinnanguliselt keskmisele Eesti kodutarbijale ja ettevõttele ning kui pika perioodi jooksul?
9. Kas ministeerium on nõus seisukohaga, et ehituse eelarve ületamist ja viivitusest tulenevaid lisakulusid ei kaeta hiljem kõrgema CfD hinna ega täiendava riigiabiga ning need jäävad projekti omanike ja lepingupartnerite kanda?
10. Kas MKM on hinnanud varianti, kus Fermi Energia müüb kogu või osa oma elektrit pikaajaliste lepingutega otse suurtele elektritarbijatele, kes võtaksid koos tootjaga enda kanda elektrihinna riski, selle asemel et seda riski CfD kaudu Eesti elektritarbijale või maksumaksjatele üle kanda?
11. Kas ministeerium on valmis enne toetuse otsustamist avalikustama iga kavandatava meetme võimaliku rahalise mahu ning kogu toetuspaketi hõlmava maksimaalse kohustuse Eesti maksumaksjale?
12. Kuidas ministeerium kavatseb tõestada enne riigiabi andmist et kavandata toetus Fermi Energia tuumajaamale on minimaalselt vajalik ning pakub maksumaksjale ja elektritarbijale paremat väärtust kui alternatiivsed võimalused samade energiajulgeoleku ja kliimaeesmärkide saavutamiseks?

3. Seos tehnoloogiavaliku ja planeerimismenetlusega

Avalikes materjalides on riigi eriplaneeringu ja KSH lähtealustena korduvalt viidatud GE Vernova Hitachi BWRX-300 tehnoloogiale ja peatöövõtjale Samsung C&T.

Palun selgitada:

13. Kas MKM käsitleb BWRX-300 tehnoloogiat üksnes näitliku referentstehnoloogiana või on tegemist eelduslikku tehnoloogiaga, mille põhjal hinnatakse tuumajaama asukoha sobivust?
14. Kas MKM on analüüsinud olukorda, kus lõplik investor, rahastaja või tehnoloogiapakkuja otsustab kasutada muud reaktoritüüpi kui BWRX-300?
15. Kas sellisel juhul võib osutuda vajalikuks:
    - riigi eriplaneeringu täiendamine;

- uus või täiendav keskkonnamõju strateegiline hindamine;
- uus keskkonnamõju hindamine;
- täiendavad ohutusanalüüsid?

16. Millised on kriteeriumid, mille alusel hinnatakse, kas alternatiivne reaktoritüüp erineb oluliselt planeeringu ja KSH koostamisel kasutatud lähtealustest?

4. Avalikkuse teavitamine

17. Kas MKM peab tuumajaama projekti finantseerimismudelit, riigi võimalikke rahalisi kohustusi ning riskijagamise mehhanisme selliseks teabeks, mis peab olema avalikkusele kättesaadav enne lõplike planeerimis- ja asukohaotsuste tegemist?
18. Kuidas tagatakse, et avalikkus ja kohalikud omavalitsused saaksid hinnata projekti tegelikke majanduslikke ja eelarvelisi mõjusid juhul, kui finantseerimismudel eeldab tulevikus riigiabi või muid avalikke vahendeid?

Kokkuvõtteks

Palun selgitada, milline on MKM-i hinnang sellele, kas tuumaelektrijaama asukoha valiku, keskkonnamõjude hindamise ja avaliku huvi kaalumise protsess saab olla täielikult informeeritud olukorras, kus projekti lõplik finantseerimismudel, investorite ring, riigi võimalik finantsosalus ning lõplik reaktoritehnoloogia ei ole veel lõplikult määratletud.

Kuupäev: digitaalse allkirjastamise kuupäev

Lugupidamisega

MTÜ Keskkonnasõbralik Lüganuse

/allkirjastatud digitaalselt/